

QORTI TAL-APPELL

IMĦALLFIN

**S.T.O. PRIM IMĦALLEF MARK CHETCUTI
ONOR. IMĦALLEF ROBERT G. MANGION
ONOR. IMĦALLEF GRAZIO MERCIECA**

Seduta ta' nhar it-Tlieta, 3 ta' Settembru, 2024.

Numru 9

Rikors numru 1193/20/1 FDP

Joseph Gatt

v.

Cleaven Camilleri u Joseph Camilleri

Il-Qorti:

1. Din hija kawża li permezz tagħha l-attur qiegħed jitlob lill-Qorti tordna lill-konvenuti jroddulu karozza li ttrasferilhom bħala rahan, kif ukoll dikjarazzjoni li silfuh il-flus bl-użura. Il-konvenuti jsostnu li ma kien hemm l-ebda self u l-ebda rahan, imma sempliciment xtraw il-vettura mingħand l-attur.

2. B'sentenza tat-18 ta' Jannar 2024, il-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili
çaħdet it-talba għad-dikjarazzjoni ta' użura u laqgħet it-talbiet l-oħrajn,
wara li kkunsidrat:

“39. Il-Qorti tibda billi tosserva illi tinstab rinfaċċjata b'żewġ verżjonijiet diamettrikament opposti, fejn, minn naħa waħda, ir-rikorrent jikkontendi illi l-vettura SIX-440 ingħatat lil Joseph Camilleri u Cleaven Camilleri bħala rahan versu self lilu magħmul minnhom u li minnu ġia ħallas ammont konsiderevoli, filwaqt illi l-intimat Camilleri qed jikkontendu illi l-vettura hija tagħhom peress illi kien bieghielhom ir-rikorrent.

40. Il-Qorti tosserva wkoll dwar in-nuqqas ta' provi tanġibbli illi ġew ppreżentati quddiemha dwar kwalsiasi ftehim, peress illi t-transazzjonijiet kollha illi allegatament saru bejn il-partijiet, saru lkoll bil-fomm u ma sar xejn bil-miktub, filwaqt illi l-pagamenti kollha saru permezz ta' flus kontanti.

41. Tirrileva wkoll illi l-aktar dokument importanti, ossija il-Log Book tal-vettura, ma ġiex eżebit, la mill-intimati illi kellhom il-pussess tal-vettura sakemm sar il-Mandat ta' Inibizzjoni da' parte tar-rikorrent, u wisq anqas da' parte tar-rikorrent.

42. Il-Qorti tosserva illi, madanakollu, apparti x-xhieda tal-partijiet innifishom, quddiem il-Qorti xehdu żewġ persuni illi ma għandhom ebda rabta mal-partijiet, u li għalhekk din il-Qorti ser tagħtihom l-importanza illi jimmeritaw: Dr Chris Spiteri, bħala rappreżentant ta' Transport Malta, u Louis Bellizzi, bħala persuna involuta fil-Usury Foundation fi ħdan il-Caritas.

43. Jirriżulta illi r-rappreżentant ta' Transport Malta ippreżenta il-'*Vehicle History Details*' tal-vettura SIX-440, (fol 48 sa 58) li huma ta' rilevanza kbira sabiex il-Qorti ttipprova tifhem il-fatti kif esposti mill-partijiet w tqis l-affidabilità tal-verżjonijiet tagħhom.

44. Jirriżulta, l-ewwel u qabel kolloxx, illi l-vettura in kwistjoni għandha chassis numru 228870N116899 u, fejn jirrigwarda "*ownership*", kienet registrata hawn Malta f'isem Emanuel Gatt, missier ir-rikorrent, sa mid-9 ta' Awissu 1979 (fol 49).

45. Minn stħarrig illi għamlet din il-Qorti dwar in-numru tac-chassis registrat ma' Transport Malta, jirriżulta illi l-vettura hija '*series 228*' u '*body 87 coupe Trans Am*', kif jindikaw l-ewwel ħames numri 22887, filwaqt illi s-sena tal-manifattura hija s-sena 1970, kif jindika s-sitt numru, 0. Jirriżulta wkoll illi l-vettura ġiet prodotta ġewwa *Norwood*,

Ohio, kif tindika l-Itra N filwaqt illi għandna magna V8, kif jindika n-numru 1 wara l-ittra N.¹

46. Minn stħarriġ ulterjuri illi għamlet din il-Qorti, jidher illi fil-preżent, fuq is-suq amerikan, din il-vettura għandha valur medju ta' \$71,516, ossija ftit aktar minn €65,000 fejn vetturi ta' kwalita' tajba kellhom valur ferm ogħla.²

47. Kif ġia osservat aktar 'il fuq, il-vettura jidher illi ddaħħlet Malta minn missier ir-rikorrent, u dana fid-9 ta' Awissu 1979. Jirriżulta illi, sussegwentement, fl-1 ta' Awissu 2005 il-vettura daret għal fuq r-rikorrent u baqgħet hekk reġistrata sal-5 ta' Frar 2014 meta daret, għal ftit xhur, għal fuq ħabib tar-rikorrent, ċerta Joseph Schembri li, sussegwentement, fis-6 ta' Ġunju 2014 dawwarha fuq bint ir-rikorrent, Elaine Falzon.

48. Jirriżulta, sussegwentement illi fit-2 ta' Novembru 2016, il-vettura daret għal fuq l-intimat Cleaven Camilleri li, sussegwentement, fis-17 ta' Mejju 2019, dawwarha għal fuq missieru l-intimat Joseph Camilleri.

49. Jirriżulta illi bejn il-31 ta' Lulju 2018 u l-1 ta' Lulju 2020, il-vettura la kienet assikurata u wisq anqas ma kellha l-liċenzja tat-triq imġedda.

50. Jirriżulta interessanti wkoll, fid-dokument a fol 51 tal-proċess li juri l-assikurazzjoni tal-vettura kif reġistrati ma' Transport Malta, illi fit-13 ta' Ġunju 2020, ir-rikorrent, li għandu n-numru ta' Identita 0424369M, kien ħallas l-assikurazzjoni għall-vettura ma' Gasan Mamo Insurance għall-perjodu 13 ta' Ġunju 2020 sal-31 ta' Lulju 2021 filwaqt illi fl-1 ta' Lulju 2020, għal raġunijiet mhux magħrufa, ġie indikat li l-intimat Joseph Camilleri bin-numru ta' Identita' 0372357M ħallas l-assikurazzjoni għall-istess vettura ma' Bonnici Insurance Agency Limited għall-perjodu 23 ta' Ġunju 2020 sa 31 ta' Lulju 2021, u dana minkejja illi kienet ġia mħallsa.

51. Jirriżulta wkoll illi fl-1 ta' Lulju 2020, tħallset il-liċenzja tal-vettura għall-perjodu sal-31 ta' Lulju 2021 – vide fol 51.

52. Il-Qorti tirrileva illi dawna l-kostatazzjonijiet fattwali huma ta' rilevanza għall-konsiderazzjoni tal-Qorti, stante illi huwa fatti inkonfutabbli illi ċertament għandhom jiġu kkunsidrati minn dina l-Qorti meta tkun qiegħda tqis l-affidabilità o meno tal-verżjonijiet tal-partijiet.

53. Jirriżulta illi xhud ieħor prodott quddiem dina l-Qorti kien Louis Bellizzi, persuna indipendenti mill-partijiet u li jipprovdi l-għajnuna u l-esperjenza tiegħu fil-qasam tal-kontabilità fi ħdan il-Usury Foundation li hemm fil-Caritas sabiex jgħin lill-persuni illi nqabdu fiċ-ċirku tal-użura u djun, liema għajnuna hija waħda volontarja u din il-Qorti ma għandha

¹ 1967-2002 Trans Am & Firebird Vin Decoder (classicindustries.com).

² 1970 Pontiac Trans Am – 2nd Gen Market – Classic.com.

ebda raġuni tiddubita mill-lealta' w r-rettezza tiegħu bħala xhud tal-Qorti.

54. Jirriżulta illi, skond Bellizzi, wara li kien ġie avviċinat mir-rikorrent, huwa kien ikkomunika varji drabi ma' l-intimati, u kien saħansitra għadda kopja tad-dokumentazzjoni minnu redatta fuq l-informazzjoni tar-rikorrent lil Joseph Camilleri, kif ammess minn Joseph Camilleri fix-xhieda tiegħu a fol 92 tal-proċess.

55. Jirriżulta illi Louis Bellizzi kkonferma, fix-xhieda tiegħu, illi mument minnhom kien hemm qbil dwar il-bilanc illi kien għadu dovut, fejn in kontro eżami da' parte tal-konsulent legali ta' l-intimati, saħaq ukoll illi d-diskussjonijiet dejjem kienu jirrigwardaw flejjes illi kienu ġew mislufa lir-rikorrent mill-intimati, u mhux prezz ta' vettura mibjugħa mill-intimati lir-rikorrent (ara fol 72).

56. Jirriżulta wkoll illi, skond Bellizzi, il-kwistjoni ma kienet tisemma' qatt fil-bidu tad-diskussjonijiet iżda, hekk kif id-diskussjonijiet ma kienu wasslu imkien, l-intimati biddlu l-verżjoni tal-fatti tagħhom u bdew jasserixxu illi r-rikorrent kien bieghilhom il-vettura u kien ried jixtriha lura, fatt illi r-rikorrent kien jinnega.

Ikkunsidrat

57. Kif ġia osservat aktar 'il fuq, il-Qorti hija rinfacċjata b'żewġ verżjonijiet ta' fatti totalment differenti, u għalhekk il-Qorti trid tagħmel il-konsiderazzjonijiet tagħha dwar il-veraċita' o meno tal-fatti kif ppreżentati u min qiegħed jgħid il-verita'.

58. Kif osservat wkoll aktar 'il fuq, il-vern tal-każ kollu hija l-vettura Pontiac Trans Am tas-sena 1970 li tidher illi hija fi stat tajjeb ta' użu, stante illi tittella' regolarment għall-attivitajiet illi jorganizzaw għaqdiet ta' dilettanti tal-karozzi, dwar liema attivitajiet din il-Qorti hija ben a korrent tagħhom.

59. Huwa fatt inkonfutabbli illi tali vettura ilha fil-familja tar-rikorrent sa mis-sena 1979, meta dañhalha Malta missier ir-rikorrent, u għalhekk ċertament għandha valur sentimentali għar-rikorrent, li ċertament ma kienux ser jitlaqa' minn taht idejh faċilment.

60. Jirriżulta li l-intimati, jishqu illi wara li kien r-rikorrent stess li avviċinahom personalment b'offerta biex huma jixtru l-vettura, huma kienu attwalment xtraw il-vettura mingħand ir-rikorrent u lir-rikorrent kienu tawh €20,000 fi flus kontanti għal din il-vettura.

61. Jirriżulta illi Cleaven Camilleri jishaq ukoll illi huwa ra lill-missieru jgħaddi €20,000 fi flus kontanti lir-rikorrent Joseph Gatt kif ukoll ra lil Joseph Gatt jiffirma l-log book u jdawwarha fuqu – u dana minkejja li dak iż-żmien il-vettura **ma kinetx** registrata fuq Joseph Gatt, iżda kienet registrata fuq isem bintu, Elaine Falzon.

62. Jirriżulta illi, mill-banda l-oħra, r-rikorrent jikkontendi illi huwa kien talab flus b'self mingħand l-intimati li, minkejja li kienu ħbieb kif jišhaq Joseph Camilleri stess, kienu insistew li jingħataw garanzija għal tali self u, għal dan il-għan, qabel ma ngħata l-flus, huwa dawwar il-vettura għal fuqhom bħala rahan.

63. Din il-Qorti tistqarr illi, wara illi qieset in-nuqqas lampanti ta' kwalsiasi prova ta' transazzjoni magħmula intenzjonalment mill-intimati meta għaddewlu l-flus, kif ukoll wara illi qieset id-dokumentazzjoni kollha ppreżentata quddiemha, tqis illi hija ferm aktar kredibbli u verosimili l-verżjoni tal-fatti kif esposti mir-rikorrent milli minn dak illi qalu l-intimati, u dana qiegħed jingħad wara illi l-Qorti semgħet lit-tlett xhieda u rat il-komportament tagħhom quddiemha waqt tali xhieda.

64. Din il-Qorti ssibha ferm diffiċili tifhem kif persuna illi, allegatament, jgħaddi somma flus ta' ċerta portata, ossija €20,000, għal akkwist ta' vettura, ma jagħmel xejn bil-kitba sabiex jikkonferma li tali flejjes ingħaddew meta huwa ben magħruf illi llum il-gurnata kwalsiasi transazzjoni ta' flus kontanti aktar minn €5,000 hija konsiderata b'ċirkospezzjoni kbira mill-awtoritajiet lokali kif ukoll esteri.

65. Din il-Qorti wkoll issibha ferm diffiċili kif lill-intimati jingħaddew varji somom ta' flus, fl-import totali ta' €17,600, fejn €15,600 kienu fi flus kontanti, w ta' dan r-rikorrent ma jingħata ebda tip ta' riċevuta ta' ħlas.

66. Tali nuqqas ta' dokumentazzjoni u riċevuti hija, minn natura tagħha stess, indikazzjoni illi l-intimati riedu illi kollox jibqa' mistur u moħbi sabiex ma jidher xejn mit-transazzjoni u self illi kienu qed jagħmlu kif ukoll sabiex l-intimati jkunu f'posizzjoni jimponu l-kundizzjonijiet illi huma riedu fuq r-rikorrent.

67. Finalment, il-Qorti ssibha ferm diffiċili, jekk mhux probabbilment totalment inveritjera, illi r-rikorrent jitlaq minn idu vettura ta' preġju u valur, bħalma hija Pontiac Trans Am tas-sena 1970, li għandha valur fis-suq ta' mhux anqas minn €65,000, u li kienet ilha fil-familja tiegħu sa mis-sena 1979, għas-somma misera ta' €20,000, kif Joseph Camilleri u ibnu Cleaven Camilleri jikkontendu illi għamel ir-rikorrent.

68. Din il-Qorti temmen illi r-rikorrent kellu problemi finanzjarji u għalhekk kien avviċina lil Joseph Camilleri, illi kien ħabib tiegħu, sabiex jgħinu ftit sabiex isolvi l-problemi finanzjarji tiegħu u li, wara l-intervent ta' Cleaven Camilleri, huwa ġie imġiegħel idawwar il-vettura għal fuq Cleaven Camilleri sabiex jagħmel tajjeb għall-flus lilu mislufa.

69. Dana il-fatt huwa kkorroborat wkoll mill-fatt mhux kontestat mill-intimati, illi waqt li l-vettura kienet fil-pussess ta' Joseph Camilleri u reġistrata fuq ibnu, Cleaven Camilleri, ir-rikorrent Joseph Gatt kien jithalla juża l-vettura okkazzjonalment sabiex il-vettura ma ssirilhiex ħsara riżultat tan-nuqqas ta' użu, u saħansitra jtella' l-vettura għal-

shows ta' karozzi antiki bħalikieku l-vettura kienet għadha ta' Joseph Gatt.

70. Għalhekk, il-Qorti ma għandha ebda dubju tasal għal konklużjoni illi l-vettura SIX-440 tal-għamla Pontiac Trans Am ġiet imdawwra fuq Cleaven Camilleri bħala garanzija ta' rifużjoni ta' self illi l-intimati kienu għaddewlu, u liema self kien fl-ammont ta' €20,000, li hija l-unika somma li l-intimati jikkonfermaw illi għaddew lir-rikorrent.

71. Il-Qorti ma għandha assolutament ebda dubju illi s-somma ta' €20,000 msemija mill-intimati ma ngħaddietx bħala prezz għall-akkwist tal-Pontiac Trans Am SIX440, iżda unikament bħala self lir-rikorrent, liema somma kellha tintradd lura lilhom.

Ikkunsidrat

72. Għal dan illi jirrigwarda rifużjoni tas-self lil mogħti, l-Qorti tirrileva li r-rikorrent jishaq illi huwa ħallas lill-intimati s-somma ta' €17,600, kif indikat fil-para's 23 u 30 aktar 'il fuq. L-intimati, mill-banda l-oħra, jiċċdu illi qatt irċevew xi flus kontanti mingħand ir-rikorrent u jikkontendu li l-unika somma illi huma rċevew kienet attwalment is-somma ta' €2,000 li kien attwalment ċekk, fejn jinsistu illi dana kien biss depositu għall-vettura.

73. Il-Qorti tirrileva illi kieku tassew is-somma ta' €2,000 kienet depositu għall-vettura, u kieku tassew Joseph Camilleri kien ħabib tar-rikorrent, kif għoġbu jgħid lil dina l-Qorti, tali depositu kien semmai jintradd lura lir-rikorrent hekk kif għażlu illi jqiegħdu l-vettura għall-bejgħ fuq il-paġna tal-Facebook ta' Cleaven Camilleri.

74. Il-Qorti, madanakollu, tqis illi l-asserzjoni ta' depositu da parte ta' l-intimati kienet waħda li kellhom ta' bilfors jgħidu l-istess intimati, peress illi kienet l-unika istanza fejn, għal raġunijiet mhux magħrufa, hemm dokumentat illi ngħataw ammont ta' flus mingħand ir-rikorrent, liema pagament sar permezz ta' ċekk – il-pagamenti kollha l-oħra fl-import ta' €15,600 koll saru fi flus kontanti u għalhekk kien konvenjenti għall-intimati jiċċdu illi rċevew kwalsiasi flejjes mingħand ir-rikorrent peress illi ma hemm ebda prova biex jikkonferma dan.

75. Il-Qorti, madanakollu, tqis illi hija ferm aktar veritjera l-asserzjoni tar-rikorrent illi huwa kien għadda lill-intimati s-somma ta' €17,600 milli ċ-ċaħda kategorika ta' l-intimati illi huma qatt ma sellfu flus u illi qatt ma rċevew flus mingħand ir-rikorrent, għajr għad-depositu.

76. Tali assersjoni hija bbażata wkoll fuq il-fatt li l-intimat Joseph Camilleri jgħid li Gatt ġie għandu "*ħames snin*" wara li kien "akkwista" l-karozza, meta mill-fatti jidher illi trasferiment fuq l-intimat Cleaven Camilleri seħħ fit-2 ta' Novembru 2016 u ċ-ċekk ta' €2,000 li allegatament kien depożitu, inħareġ fl-10 ta' Ġunju 2020 (fol 43) kif ukoll

ir-rikorrent stess ħallas l-assikurazzjoni tal-vettura fit-13 ta' Ġunju 2020 (vide para 50), ossija ftit aktar minn tlett snin wara li seħħ it-trasferiment.

77. Abbażi ta' dawna l-konsiderazzjonijiet, il-Qorti hija konvinta illi l-intimati sellfu lir-rikorrent is-somma ta' €20,000, li minnhom r-rikorrent raddilhom lura s-somma ta' €17,600, u li biex jagħmel tajjeb għal tali pagamenti, huwa dawwar fuq l-intimat Cleaven Camilleri il-vettura SIX-440 bħala garanzija.

78. Jirriżulta, għalhekk, illi mis-somma ta' €20,000, ir-rikorrent għad fadallu jħallas is-somma ta' €2,400.

79. Dwar kwistjoni ta' imgħax dovuti w kemm kellu jkun l-imgħax, la darba l-intimati insistew dejjem mal-Qorti illi huma qatt ma sellfu flejjes lir-rikorrent, w ir-rikorrent qatt ma jagħmel ebda indikazzjoni dwar x'seta' kienu l-modalitajiet tar-radd lura tas-self lilu mogħti, għalhekk il-Qorti ma tista' bl-ebda mod tistabilixxi la jekk tali self ingħatax bl-imgħax jew le, kif ukoll kemm kien tali imgħax u jekk kienx mitlub rata ta' imgħax ogħla minn dik permessibbli.

Ikkunsidrat

80. Stabbiliti tali fatti u magħmulin tali konsiderazzjonijiet, il-Qorti trid issa tqishom fl-ottika tat-talbiet kif redatti u magħmula quddiemha.

81. Jirriżulta illi r-rikorrent, fl-ewwel Talba, talab lill-Qorti sabiex tiddikjara li s-self kien milqut b'kawża illeċita peress illi kien hemm imposta rata ta' imgħax ogħla minn dik permessibbli – mill-provi kif prodotti, filwaqt li gie ppruvat illi somma flus ingħaddiet lir-rikorrent mill-intimati, ir-rata tal-imgħax ma ġietx identifikata, u għalhekk tali talba ma tistax titqies favorevolment”.

3. Il-konvenuti ħassewhom aggravati bis-sentenza u appellaw minnha bis-segwenti aggravji li qegħdin jiġu riprodotti fil-qosor. Isostnu li l-Ewwel Qorti:

(1) Ma tatx każ tas-sottomissjonijiet iddettaljati tal-appellanti, uħud minnhom dwar punti legali.

(2) Kisret il-prinċipju ta' *ei incumbit probatio qui dicit, non ei qui negat*.

(3) Kellha tasal għall-konklużjoni li kien hemm bejgħ għaliex jeżistu l-elementi kollha tiegħu. M'hemm l-ebda prova li kien hemm rahan.

(4) Ma teżisti l-ebda kawża illeċita.

Dwar ir-raba' aggravju

4. Din il-Qorti tibda biex tiskarta mill-ewwel ir-raba' aggravju, għaliex l-appellanti qegħdin jilmentaw fuq punt iddibattut fil-prim'istanza li l-Ewwel Qorti qatgħet favurihom. Dan l-aggravju għalhekk mhuwa aggravju xejn u qiegħed jiġi skartat.

5. It-tliet aggravji l-oħrajn huma kritika tal-apprezzament tal-provi mill-Ewwel Qorti.

Dwar l-ewwel aggravju

6. Din il-Qorti tqis illi fl-assenza ta' ftehim formalizzat bil-miktub l-Ewwel Qorti kellha tħares lejn il-kredibilità tal-partijiet u tal-verżjoni tagħhom, il-komportament tagħhom waqt ix-xhieda, u n-natura tal-provi

mressqa miż-żewġ naħat, senjatament provi ta' natura indipendenti. B'rabta mal-ewwel aggravju tal-appellanti, l-Ewwel Qorti ma injorat l-ebda sottomissjoni iżda rat x'kien attendibbli u x'ma kienx.

Dwar it-tieni aggravju

7. B'referenza għat-tieni aggravju tal-appellanti Camilleri, l-oneru tal-prova mhux bilfors ikun kollu mixħut fuq l-attur. Fir-rigward tal-materja ta' provi, l-oneru tal-prova huwa ugwalment spartit bejn il-kontendenti fil-kawża, kemm fuq l-attur li jsostni l-fatti favorevoli li jikkostitwixxu l-bażi tad-dritt azzjonat minnu (*actori incumbit probatio*), u kemm fuq il-konvenut, in sostenn tal-fatt miġjub minnu biex jikkontrasta l-pretensjonijiet tal-attur (*reus in excipiendo fit actor*). Barra minn hekk, f'gudizzju ċivili, il-Qorti trid tiddeċiedi fuq il-preponderanza tal-probabbiltajiet u huwa meħtieġ li Qorti tara jekk verżjoni waħda teskludix lill-oħra, fuq bilanċ ta' probabbiltajiet. F'każ ta' kunflitt bejn verżjonijiet differenti, huwa li tiddeċiedi fuq bilanċ ta' probabbiltajiet u l-verosimiljanza tal-provi.³

8. Is-Sur Louis Bellizzi mis-Sezzjoni tal-użura fi ndan il-Caritas ikkonferma li l-prospett anness mar-rikors promutur hejjih hu stess. Barra minn hekk, ikkonferma li kien tkellem mal-konvenuti fuq dejn u self u

³ John Mary Grech et v. Michael Galea et, Qorti tal-Appell Superjuri, 15.02.2024.

mhux fuq il-bejgħ tal-vettura: “Ma konniex qed nitkellmu fuq prezzijiet ta’ karozza...meta tkellimt jiena konna qed nitkellmu fuq dejn. Jien ma nidholx fuq prezzijiet ta’ karozzi”. Bellizzi pprova jgħin lill-atturi sabiex tinstab soluzzjoni iżda kien kollu għalxejn.

9. L-appellant Cleaven Camilleri in kontroezami kkonferma illi missieru (l-appellant Joseph Camilleri) kien iħalli lill-attur juża l-vettura inkwistjoni wara li skontu kienu xtrawha mingħandu.

10. L-appellanti ma jiċħdux li l-flus għaddew minn idejhom għal idejn l-attur u li l-attur beda jħallashom lura. Skonthom, iżda, l-attur kien tahom il-flus bħala depożitu biex jerga’ jixtri lura l-karozza tiegħu stess! Fi kliem l-esponenti stess: x’sens tagħmel li bniedem ibiegħ karozza biex jerga’ jixtriha?

11. Kif irrimarkat l-Ewwel Qorti fis-sentenza, il-valur tal-vettura huwa ferm ogħla minn €20,000 u b’hekk għalhekk biss, ukoll il-verżjoni tal-appellanti li xtraw il-vettura ma tagħmilx sens.

12. L-appellanti jisħqu wkoll illi m’hemmx prova dokumentarja illi turi illi t-trasferiment tal-vettura fuq l-intimati sar *pactum riservati dominii*. Madankollu, il-*Vehicle History Details*, illi juru wkoll illi l-vettura nqalbet fuq Cleaven Camilleri, għandhom jiġu eżaminati fil-kuntest tat-taħdidiet li

kien hemm bejn il-partijiet u l-intenzjoni li l-partijiet kellhom f'dak il-waqt. Tabilhaqq, il-ġurisprudenza tgħallimna illi hemma eċċezzjonijiet għar-regola illi l-miktub jirbaħ fuq dak miftiehem bil-fomm. Waħda minn dawn l-eċċezzjonijiet hija meta jkun hemm ftehim verbali li jammonta għall-kondizzjoni li subordinatament għaliha saret il-konvenzjoni mitluba, u li minnha tiddependi l-eżekuzzjoni ta' dik il-konvenzjoni.⁴

13. F'din il-kawża, ftehim formalizzat li juri eżatt x'kienu l-intenzjonijiet tal-partijiet m'hemmx. Kif tajjeb irrimarkat l-Ewwel Qorti, dan sar a benefiċċju tal-appellanti sabiex kolloxx jibqa' mistur. Huwa veru li l-*Vehicle History Details* juru li l-vettura daret għal fuq Cleaven Camilleri. Madankollu, dan it-trasferiment sar subordinatament għall-ftehim verbali li kien hemm bejn il-partijiet – il-ftehim ta' rahan b'garanzija għall-ħlas tal-flejjes mislufa.

14. Kienu l-appellanti stess li kkonfermaw li kienu jħallu lill-attur juża l-vettura wara li allegatament xtrawha mingħandu; kienu huma stess li kkonfermaw illi bdew jirċievu l-flus lura mingħandu. M'għandha xejn mis-sewwa l-asserzjoni tagħhom li dan kien bħala depożitu biex jixtri l-vettura lura wara li kien bieghilhom.

⁴ *Vide: Amante Caruana v. Saveria Bonnici*, Qorti Ċivili Prim'Awla, 31.01.2003 (ċitata f'**TBR Developments Ltd v. Recube Construction & Project Management**, Qorti Ċivili Prim'Awla, 7.07.2023.

It-tielet aggravju

15. Dwar il-fatt jekk il-kuntratt ta' bejn il-partijiet kienx wieħed ta' bejgħ jew rahan, dak li jholl u jorbot huwa liema verżjoni minn tal-partijiet hija l-iżjed attendibbli. L-appellanti jisħqu illi bejniethom u bejn l-esponenti kien hemm bejgħ li kien kompletat u li l-Ewwel Qorti ma qisitx l-elementi tal-kuntratt ta' bejgħ. L-esponenti jagħmlu enfasi fuq il-fatt illi anke jekk il-kunsinna tal-oġġett tkun ma saritx, il-bejgħ xorta jkun ġie kompletat. L-attur fl-ebda punt ma kkontenda li l-kunsinna ma saritx iżda kien dejjem konsistenti fil-pożizzjoni tiegħu illi l-kunsinna saret bħala rahan u mhux bħala bejgħ.

16. Dak li ġie rreġistrat mal-Awtorità għat-Trasport ma jeskludix li r-relazzjoni kuntrattwali ta' bejn il-kontendenti hija waħda ta' self garantit b'rahan u mhux bejgħ. Id-dokument li jsemmi l-Artikolu 1965 huwa proprju d-dokumentazzjoni relattiva li r-Rappreżentant ta' Trasport Malta, Dr Chris Spiteri xehed dwarha. Ironikament hija l-istess dokumentazzjoni li permezz tagħha l-appellanti jsostnu li sar il-bejgħ. Din id-dokumentazzjoni sservi wkoll t-teżi tal-attur li għall-kuntrarju tal-appellanti, sostna din it-teżi bi provi ulterjuri u indipendenti u b'konsistenza fix-xhieda tiegħu. Min-naħa l-oħra, l-appellanti ma pprovdewx provi indipendenti u x-xhieda tagħhom stess serviet biex tkompli tavvanza t-teżi tal-attur u xxekkel tagħhom.

17. L-ewwel tliet aggravji huma lkoll miċhuda.

Decide

18. Għal dawn il-motivi l-Qorti tiċhad l-aggravji tal-appellanti u tikkonferma s-sentenza appellata. Spejjeż tal-ewwel istanza kif deċiżi mill-Ewwel Qorti; spejjeż ta' dan l-appell a karigu tal-appellant.

Mark Chetcuti
Prim Imħallef

Robert G. Mangion
Imħallef

Grazio Mercieca
Imħallef

Deputat Reġistratur
rm